

Knudsen: Stønt Spørgsmaalet om Anstalternes Overgang til Staten jo egentlig ikke direkte foreligger, maatte det maasse være mig tilladt at gøre nogle ganske korte Bemærkninger i Anledning af de Udtalelser, der kom fra det ærede 1ste Medlem for 1ste Kredts (Th. Nielsen) herom, navnlig da dette Spørgsmaal har en Del Forbindelse med det Standpunkt, som jeg indtager til det under Nr. 1 stillede Vædringsforslag.

Jeg benægter ikke, at der maasse kan ligge nogen Sandhed i, at Statsinstitutioner under visse Forhold have en mindre Udviklingsmulighed end private Institutioner, men jeg siger ogsaa, at det kun er under visse Forhold. Navnlige tror jeg, at hvis Statsinstitutionerne ere direkte underkastede Rigsdagens Paavirkning, da er det Moment kommet til Stede, der sikrer Anstalterne al den Udviklingsmulighed, som i det hele taget kan opnaas. Jeg tror ikke, at man, naar man ser hen til andre Anstalter af lignende Art, f. Eks. for blinde og døvstumme, og naar man ser den Maade, hvorpaa disse ledes, vil kunne sige, at Udviklingsmuligheder der savnes. — Men der er en anden Ting, som jeg lægger overordentlig Vægt paa, hvorfor jeg søger at komme det Standpunkt med Hensyn til Rigsdagens Indflydelse paa Anstalterne saa nær som muligt, og hvorfor jeg vedblivende vilde foretrække, at det var fuldstændige Statsanstalter, og det er den, at jeg tror, at de da i langt højere Grad, end naar de ere private Anstalter, vilde være i Stand til at komme hele den Del af Befolkningen til Gode, der trænger til disse Anstalter. Saa længe de ere private, vil der, selv om Staten giver væsentlige Tilskud, være økonomiske Spørgsmaal, der maa rejse sig over for den private Drift, og som vilde være en Hindring for, at Anstalterne udvides i den Grad, som det vistnok kunde være nødvendigt. Der er en meget væsentlig Omstændighed ved disse Anstalter, som jeg tror, at man maa have Øjet henvendt paa, og det er denne, at, saa vidt mig bekendt, ligge alle Anstalter af denne Art paa Sjælland, medens der ikke ligger en eneste i Sylland. Hvis Staten overtog disse Anstalter, anser jeg det for givet, at det ikke vilde være længe, inden der blev oprettet en Anstalt for aandsvage i Sylland, medens jeg ser saaledes paa disse Forhold, at det efter Vedtagelsen af Lovforslaget vil være mange, mange Aar, inden Sylland faar, hvad det i saa Henseende trænger til. Jeg ser saaledes paa det, at hvis Staten fik Anstalterne helt og holdent under sin Drift, vilde de i langt højere Grad

komme hele den Del af Befolkningen til Gode, som trænger til den Slags Anstalter, end det nu er Tilfældet. Og saa af den Grund vilde jeg gerne holde paa, at Anstalterne overgik til Staten, men dette Spørgsmaal foreligger jo, som sagt, ikke direkte. — Derimod foreligger der en anden Side af Sagen, nemlig Spørgsmaalet om Rigsdagens Indflydelse, og der stiller Forholdet sig saaledes, at hvis det var Statsanstalter, vilde man paa Finansloven faa alle de enkelte Poster; hver enkelt Post vilde være til Gæfsyn for alle Rigsdagens Medlemmer, og man vilde ogsaa paa den Maade kunne faa den hele Administration under Debat her i Rigsdagen. Noget lignende vil kunne ske, dog ikke paa en saa direkte Maade, dersom Revisorerne vælges af Rigsdagen; thi ifølge Folketingets Forslag skulde Revisionen, Aarsberetningen og Regnskabet forelægges for Rigsdagen, og dens Medlemmer vilde da — ganske vist paa en mindre heldig Maade, end hvis det var Statsanstalter, men dog alligevel direkte — kunne komme til at sætte sig ind i, hvorledes disse Anstalter drives i Enkeltighederne. Gaar det derimod gennem Statsrevisionen, bliver Rigsdagens Indflydelse endnu mere indirekte. Saa gaar Regnskabet, Bilagene, Indberetningen til Statsrevisionen, og Rigsdagen faar ikke andet end Statsrevisionens Betænkning over Regnskabet. Det bliver altsaa endnu mere indirekte, Rigsdagens Indflydelse bliver, endnu mindre, end den vilde blive, dersom Revisorerne valgtes direkte af Rigsdagen. Jeg kan ikke se saaledes paa Sagen, at der herved sker et Indgreb i Administrationens Ret, da der her er Tale om en privat Anstalt, en Anstalt, der ikke er nogen Statsanstalt, men som Rigsdagen styder Penge til. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at det vilde være fuldstændig berettiget fra Rigsdagens Side at kræve den direkte Revision. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa disse Anstalter ledes og drives, og den Nytte, de ville komme til at gøre, lægger jeg Hovedvægten paa, hvor stor eller lille en Indflydelse Rigsdagen har paa disse Anstalter. Jeg foretrækker derfor Folketingets Affattelse, fordi den giver Rigsdagen større Indflydelse, end den vil faa efter Udvalgsflertallets Forslag, og tilraader derfor at stemme mod Vædringsforslaget under Nr. 1.

Th. Nielsen: Jeg kan ikke tro andet, end at den Beretning eller Betænkning, som vi ville faa fra Statsrevisionen, vil blive tilstrækkelig udførlig, idet denne jo faar Løn